

To Learn and to Teach: The Giving (not Taking) of the Torah

פרקי אבות, פרק ו'

"Do you know what mesiras nefesh is? You probably think of mesiras nefesh as being burned at the stake to sanctify Hashem's Name. That is mesiras haguf. I could have stayed in Slabodka and spent my life going through Shas many times. And instead I came to America and spent my days collecting tomatoes from the Jewish farmers around New Haven so the boys would have something to eat. That is mesiras hanefesh."¹

(1) אורח חיים – סימן מז, סעיף ג

הכותב בדברי תורה, אע"פ שאינו קורא, צריך לברך.

(2) אורח חיים – סימן מז, סעיף ד

המהרהר בדברי תורה, אינו צריך לברך.

(3) משנה ברורה – סעיף קטן ד

ס"ל דכתיבה עדיף מהרהור והטעם יש אומרים משום דעביד מעשה, ויש אומרים דדרך הכותב להוציא תיבות מפיו בשעת הכתיבה.

(4) רמב"ם [ספר המצוות] – מצות עשה, מצוה יא

והמצוה הי"א היא שצונו ללמוד חכמת התורה וללמדה וזה הוא שנקרא תלמוד תורה והוא אמרו (שם) ושנתם לבניך...

(5) מפניני הרב – מרן הרב יוסף דוב הלוי סולוביצ'יק זצ"ל – עמ' כו (ר' צבי שכטר שליט"א)

וביאר בזה רבנו, שלדעת הרמב"ם במנין המצוות שני חלקים יש למצוות תלמוד תורה, ללמוד וללמד, והלומד ע"י הרהור, הרי איננו מקיים את המצוה בשלמותה, שהרי ע"י הרהור, לא ניתן ללמד לאחרים, ואין בידו אלא הקיום האחד של ללמוד, בלי הקיום השני של ללמד, ועל עשית המצוה שלא בשלמותה לא תקנו לברך.

(6) פרקי אבות – פרק ב

רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ומשמאי. הוא היה אומר, אם למדת תורה הרבה, אל תחזיק טובה לעצמך, כי לכך נוצרת.

(7) מדרש שמואל (שם)

א"נ אמר אם למדת תורה הרבה והשגת תורה הרבה, אל תחזיק טובה - שהיא התורה - לעצמך, לך לבד, ולא תרצה ללמד לאחרים, רק יפוצו מעינותיך חוצה, ואל תחזיק אותה לעצמך לבד, כי לך נוצרת ללמוד וללמד ומחוייב אתה ללמד לאחרים.

(8) חומת הדת – הקדמת הספר (ר' ישראל מאיר הכהן מראדין זצ"ל, ה"חפץ חיים")

כתיב בתורה (דברים ו, ה) "ואהבת את ה' אלקיך וגו'". וכתב הרמב"ם בספר המצוות, שזאת המצוה גם כן כוללת, שנהיה קוראים לבני אדם כלם לעבודתו יתעלה ולהאמין בו. וזה, כשתאהב איש אחד, תספר בשבחיו ותרבה בהם, ותקרא בני אדם לאהב אותו - כן כשתאהב אותו יתעלה באמת - אתה קורא בלי ספק הסכלים והפתיים לדעת לידיעת האמת אשר ידעתו. ולשון ספרי: "ואהבת את ה'" - אהבו על הבריות כאברהם אביך...

¹ Reb Shraga Feivel: The Life and Times of Rabbi Shraga Feivel Mendlowitz, the Architect of Torah in America [pgs. 82-83]

9) במדבר – פרק יט, פסוקים א-ב

וַיְדַבֵּר ד' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהֱרֹן לֵאמֹר: **זאת חקת התורה אשר צנה ד' לאמר**, דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם, אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עַל.

10) תרגום אונקלוס (שם) [ע"פ ספר תורת משה (ה"חתם סופר" זצ"ל)]

דא גזירת אורייתא דפקיד ד' למימר מליל עם בני ישראל ויסבון לך תורתא סמוקתא שלמתא דלית בה מומא דלא סליק עלה נירא:

11) איוב – פרק ה, פסוק ז

כי אדם לעמל יולד ובני רשף יגביהו עוף.

12) מסכת סנהדרין דף צט:

אמר רבי אלעזר כל אדם לעמל נברא שנאמר "כי אדם לעמל יולד" (איוב ה, ז), איני יודע אם לעמל פה נברא אם לעמל מלאכה נברא? כשהוא אומר "כי אכף עליו פיהו" (משלי טז, כו)² הוי אומר לעמל פה נברא. ועדיין איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה? כשהוא אומר "לא ימוש ספר התורה הזה מפיך" (יהושע א, ח) **הוי אומר לעמל תורה נברא.**

13) עבודת ישראל – פרקי אבות (ר' ישראל ה"מגיד" מקאזניץ זי"ע)

וזה רומז הכתוב "אדם לעמל יולד" (איוב ה, ז), **ראשי תיבות ללמוד על מנת ללמד**

14) שו"ת אגרות משה – אבן העזר, חלק ד, סימן כו

...אך הוריתי שכל ת"ח אף שצריך לעצמו והוא גדול מאד מחוייב ללמד מקצת זמן גם עם אחרים אף שמתבטל מתורת עצמו והבאתי ראיה מהא דר' פרידא שלימד לתלמיד קשה הבנה שהוצרך ללמד עמו ד' מאות זימני בעירובין דף נ"ד ע"ב אף שבזמן הזה היה יותר טוב אם למד לעצמו והיה לו שכר גדול חי ד' מאות שנה וכל דורו הביא בזכות זה לעוה"ב, שלכאורה היה אסור דלעצמו היה עדיף, דהוא למד עמו במקצת הזמן שמחוייב לבטל מתלמודו ולמד עם אחרים, **ומסתבר לי שהוא ג"כ שיעור מעשר עשירית הזמן שיש לו ללמוד תורה ואולי יכול להוסיף עד חומש וצ"ע לענין השיעור.**

15) מנחת חינוך – מצות תוכחה (מצוה רלט, ס"ק ו)³

ונראה לי דחיוב התוכחה היא, דחוץ מעשה זו עוד מתחייב אלא תעשה ד"לא תעמוד על דם רעך" (ויקרא יט, טז), דלא גרע מטובע בנהר דעובר על לא תעמוד, וגם "והשבתו" (דברים כב, ב) לרבות אבידת גופו. **על אחת כמה וכמה דאם יכול להצילו מן העבירה, דהוא אבידת נפשו וגופו רחמנא ליצלן, בודאי חייב להחזירו למוטב ולהצילו.**

16) רמב"ן – פרשת קדשים (יט, יח)

וטעם ואהבת לרעך כמוך - הפלגה, כי לא יקבל לב האדם שיאהוב את חברו כאהבתו את נפשו, ועוד שכבר בא רבי עקיבא ולמד חייך קודמין לחיי חבריך (ב"מ סב א):
אלא מצות התורה שיאהב חברו בכל ענין כאשר יאהב את נפשו בכל הטוב.

17) אהבת שלום – פרשת קדושים⁴

עה"פ ואהבת לרעך כמוך אני ה', דאף שהמצוה של אהבת ישראל נאמרה על כל הענינים, **מכל מקום עיקר הנסיון בזה הוא בעניני רוחניות**, כי כל אחד יכול להסכים בדעתו לאהוב את חברו ולרצות שיהיה לו פרנסה כמוהו, בניס כמוהו, ובריאות כמוהו, אף שלפעמים צריך לזה קצת עבודה, אבל אין זה ממלחמות הקשות ביותר, **אך לאהוב את חברו ולרצות שיהיה עובד ה' ותלמיד חכם כמוהו, זהו מהעבודות הקשות ביותר**...ולזה אמרה התורה "ואהבת לרעך כמוך – אני ה'", כלומר אפי' בעניני חלקי אלוקות ועבודות השי"ת שהם בבחי' אני ה', ג"כ יאהוב את חברו כמוהו ממש...

² משלי טז, כו - נָפֹשׁ עֹמֵל עִמָּלָה לֹא כִי אֶכְפֹּף עָלָיו פִּיהוּ
³ וע"ע בשל"ה הקדוש בפסוק "לא תעמוד על דם רעך"
⁴ הובא בספר שיחות בעבודת ה', עמ' ע